

Piaget'nin Duyuşsal ve Bilişsel Gelişim Kuramı

2. Baskı

BARRY J. WADSWORTH

Çeviri Editörü: Prof. Dr. MEHMET KANDEMİR

Çevirmenler:

Prof. Dr. MEHMET KANDEMİR - Doç. Dr. ALPER KAŞKAYA - Prof. Dr. MEHMET PALANCI

Çeviri Editörü: Prof. Dr. Mehmet Kandemir

PIAGET'İN BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL GELİŞİM KURAMI

ISBN 978-605-318-023-4

Kitabın orijinal adı: Piaget's Theory of Cognitive and Affective Development:
Foundations of Constructivism

Baskı sayısı: 5. Baskı

ISBN: 978-0205406036

Pearson Education, Inc..

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulu'nca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Aralık 2015, Ankara

2. Baskı: Ekim 2023, Ankara

Yayın-Proje: Ferdi Akkaya
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

İçindekiler

Ön söz	vii
Sunuş	xi
Çevirmen Ön Sözü	xv

GİRİŞ	1
Üç Psikoloji Kuramı	2
Biyografi	5
Araştırma Yöntemi	8

1. BÖLÜM	ZİHİNSEL ÖRGÜTLEME VE UYUM SAĞLAMA	13
Şema	14	
Özümseme	17	
Düzenleme	17	
Dengeleme	19	

2. BÖLÜM	ZİHİNSEL GELİŞİM VE DİĞER FAKTÖRLER	21
İçerik, İşlev ve Yapı	21	
Eylem ve Bilgi	22	
Gelişimin Sürekliliği	25	
Gelişim Faktörleri	28	
Özet	32	

iv İÇİNDEKİLER

3. BÖLÜM	DUYUSAL-MOTOR GELİŞİM	33
	Dönem 1 (0-1 Ay): Refleksif Hareketler	34
	Dönem 2 (1-4 Ay): İlk Değişiklikler	37
	Dönem 3 (4-8 Ay): İlginç Olayların Ortaya Çıkması	41
	Dönem 4 (8-12 Ay): Şemaların Koordinasyonu	43
	Dönem 5 (12-18 Ay): Yeni Anlamların Ortaya Çıkması	47
	Dönem 6 (18-24 Ay): Zihinsel Temsil	50
	Özet	54
4. BÖLÜM	İŞLEM ÖNCESİ DÜŞÜNCENİN GELİŞİMİ	57
	Zihinsel Temsil	57
	Konuşma Dilinin Gelişimi	60
	Dil ve Düşünce	63
	Davranışın Sosyalleşmesi	65
	İşlem Öncesi Düşüncenin Özellikleri	66
	Korunum	70
	Duyuşsal Gelişim: Ahlaki Duyguların ve Karşılıklılığın Ortaya Çıkışı	77
	Çocukların Kural Kavramları	79
	Özet	88
5. BÖLÜM	SOMUT İŞLEMLERİN GELİŞİMİ	91
	Somut İşlem Düşüncesi, İşlem Öncesi Düşünce Ne Kadar Farklıdır	92
	Mantıksal İşlemler	95
	Duyuşsal Gelişim: İşbirliği	100
	Özet	109
6. BÖLÜM	SOYUT İŞLEMLERİN GELİŞİMİ	111
	Soyut İşlem Somut İşlemlerden Ne Kadar Farklıdır	112
	Soyut İşlemsel Dönemde Gelişen Yapılar	113
	Soyut Düşüncenin Kapsamı	119
	Duyuşsal Gelişim ve Ergenlik	123
	Zihinsel Gelişim ve Ergenlik	128
	Özet	134

7. BÖLÜM PIAGET'NİN KURAMININ DİĞER YÖNLERİ 137

Zihinsel Gelişimin Özeti	137
Bilişsel ve Duyuşsal Gelişimin Özellikleri	140
Zekâ ve Uyum Sağlama	142
Zihinsel Gelişimde Değişkenler	142
Bilgi ve Gerçek: Bir Yapı	143
Duyuş ve Biliş	145

**8. BÖLÜM PIAGET'NİN KURAMININ EĞİTİMDE OLASI SONUÇLARI:
YAPILANDIRMACILIĞIN PRENSİPLERİ** 147

Bilgi Nasıl Edinilir: Keşif	149
Motivasyon: Dengesizlik	150
Zihinsel Özerklik	154
Neler Yapılandırılabilir?	155
Ahlaki Muhakeme ve Ahlaki Davranış Gelişimi	160

9. BÖLÜM UYGULAMALAR 163

Piaget'nin Yapılandırmacı Kuramı ve Matematik Eğitimi	163
Okuma ve Yazmayı Öğrenen Çocuklar Konusunda Piaget'nin Kuramı Neden Bahseder	168
Yapılandırmacı Kuram ve Öğrenme Bozuklukları	170
Piaget'nin Bütün Dil ve Ses Bilimi Tartışması Konusunda Yapılandırmacı Yorumları	175
Son Söz	177

Önerilen Kaynaklar 179

Bibliyografi 183

Dizin 191

Ön Söz

Bu çalışmanın 5. baskısını yeniden okurken, 1981 yılında Philadelphia'da organize edilen Yıllık Jean Piaget Toplumu Sempozyumu'nda bir öğle yemeğinde Barry Wadsworth ile yaptığım konuşma aklıma geldi. Bu buluşma Piaget'nin ölümünden tam olarak dokuz ay sonra gerçekleşmişti. Genel olarak, Piaget Topluluğundan, yıllık sempozyumlar ve Piaget'nin fikirlerinden bahsediyorduk. Çoğunlukla Amerika'da Psikoloji ve Eğitim alanına Piaget'nin yapmış olduğu etkinin zamanla kaybolacağını hissediyorduk. Maalesef, Piaget'nin fikirleri ve Piaget ile ilgili araştırmalar ve yapılan çalışmalarda önemli şekilde azalma olmasından dolayı haklı çıkmıştık. Öğle yemeği sırasında yaptığımız bu tartışmadan 9 yıl sonra, soyut işlemsel düşünce üzerine bir kitap bölümünde, soyut işlemsel düşünce ile ilgili verilerdeki tutarsızlığın çoğunun, Piaget'nin bizzat kendisinin ortaya attığı yapılandırmacı organizmik yönelimi ile ilgili gelişmelerden ziyade Amerikanlaştırılmış mekanik gelişim yöneliminden kaynaklı olduğunu yazmıştım. Gelişime yönelik Amerikanlaştırılmış mekanik yönelim konusunda yaptığım yorum, Piaget'nin fikirleri ile ilgili birçok çalışmada giriş bölümünde verilmektedir. Bununla birlikte, Wadsworth'ün çalışması, Piaget'nin fikirlerinin ruhunu ve çocuklarla çalışma adına bu düşüncelerin potansiyel etkilerini yakalamaya çalışmasından dolayı farklıdır. Bu farklılık üç şekilde karşımıza çıkar:

Öncelikle, Piaget'nin biyoloji çalışmalarının genelinde bilişsel ve duyuşsal gelişime vurgu hissedilmektedir (Piaget 1936/1963, 1967/1971, 1975/1985, 1974/1980, 1976/1978). Maalesef, Piaget'nin yaptığı bu vurgu, yazdığı en karmaşık çalışmaların bir kısmında ortaya çıkar ve çalışmalar Amerika'daki psikologların çoğunun hiç de ilgisini çekmez. Bundan dolayı, genel anlamda çocuk gelişimi konusunda yazılan kitap haricinde (Piaget 1936/1963), çalışmalar önemli oranda

Piaget'nin fikirlerine ön söz olarak kullanılmaktadır. Tam tersine, Wadsworth Piaget'nin düşüncelerini şöyle anlar: Bilişsel ve duyuşsal gelişim bilinen ve anlaşılan dünyaya uyum sağlama ve onu yapılandırmada gösterilen sürekli bir çabanın sonucudur. Uyum sağlamaya yapılan bir vurgu olarak Wadsworth, yeni ve daha gelişmiş bir *uyum sağlama* yapısı (gelişimin aşamaları gibi) ortaya çıktığında, birçokunun Piaget'yi yorumladığı gibi daha önce var olan düşünce türlerinin kaybolacağı/yok olacağı/terk edileceği anlamına gelmeyeceği fikrini açık açık söylemektedir. Uyum sağlama çerçevesinde, önceki düşünce türlerinin değiştirildiği, birleştirilip yeni bir düşünce türüne uyum gösterdiğini ifade etmektedir.

İkinci olarak ve muhtemelen en geçerli neden, bu çalışmanın Piaget'nin kuramına bir giriş olarak diğer çalışmalardan farklı olduğu ve duyuşsallığın farklı düşünce türlerinin betimlemeleriyle sürekli *ilişkilendirildiği*dir. Bir düşünce türü tamamlandığında, farklı bir konu olarak değil de bilişsel gelişim türleri olarak bilinen uyum sağlamanın duyuşla ilişkili yönü sürekli vurgulanmaktadır. Biliş ve duyuşu sürekli birleştirme Piaget'nin açıklamak istediği konudur: Psikolojik uyum sağlama hem bilişin hem de duyuşun devamlı birleştirilmesidir.

Bu çalışmanın Piaget'nin düşünceleri ile ilgili diğer çalışmalardan farklı olmasının üçüncü nedeni ise yapılandırmacılığa vurgu yapmasıdır: Psikolojik gelişime yönelik mekanik bakış açılarının vurguladığı üzere, *anlam* pasif bir şekilde çevreden aktarılmaz. Aksine, bireyler kendi çevrelerinde davranışta buldukları sürece, anlam içsel olarak bireylerin kendileri tarafından yapılandırılır. Pasif bir algıdan ziyade aktif bir yapılanma olarak anlam üzerine yapılan vurgu bütün bölümlerde ele alınmaktadır. Anlamın aktif olarak yapılandırılması ve yetişkinlerce nasıl geliştirildiği özellikle ahlaki muhakeme ve ahlaki davranışın geniş çapta tartışıldığı 8. Bölüm'de ele alınmaktadır. Bölümün sonunda ahlaki muhakeme ve davranışı ortaya koymak için birçok ilke belirtilmiştir. İlk ilke, çocuklar ve yetişkinler arasında *otoriter olmayan* ilişkilerdeki karşılıklı saygıdır. *Otoriter olmayan* terimi kullanılmasına rağmen, ilk olarak 1960'larda Diana Baumrind tarafından ebeveynlik türleri üzerine yapılan çalışmada kullanılan *otoriter* terimini kullanmak daha uygundur. Baumrind, ana-babanın çocuklarıyla çok çeşitli etkileşim türleri olduğunu ve her türün çocukların gelişiminde bir takım sonuçlar ortaya çıkardığını ifade etmiştir. Baumrind'in orijinal çalışmasından hareketle, Wadsworth'un ahlaki muhakeme, ahlaki davranış ve genel bilişsel gelişimi ortaya çıkarmada sunduğu yapılandırmacı yaklaşım üzerine anayolları çıkaran birçok çalışma yapılmıştır (detaylı bilgi için bkz. Maccoby & Martin, 1983 ve Steinberg, 2001).

Yeniden basılan bu çalışmaya ön söz yazmam istendiğinde, bunu yazacak kadar yeterli kapasiteye sahip olmadığımı düşünerek isteksiz davrandım. Çalışmayı tekrardan okuduğumda, Barry ve onun editörü Arnis Burvikovs'un ısrarcı olma-

larına sevindim. Çalışmayı okudukça oluşan heyecan ve duygu, ilk olarak neden Piaget'yi okumaya başladığımı ve onu okumaya neden devam ettiğimi hatırlattı: Piaget, insan olmak için nasıl ve neden geliştüğimize dair muhteşem bilgiler sağlamıştır. Umarım bu çalışmayı okuyanlar benim aldığım cevabı alırlar.

William M. Gray

Toledo, Ohio

18 Şubat 2003

Sunuş

Kitap, *Piaget'nin Bilişsel ve Duyuşsal Gelişim Kuramı*'nın ilk beş basımından ortaya çıkmıştır. Kitabın amacı daha öncekilerin amacı ile aynıdır: Eğitim ve Psikoloji öğrencilerine Jean Piaget'nin kuramını çarpıtmadan kavramsal olarak tanıtmaktır. Her ne kadar ilk iki basım Piaget'nin bilişsel veya bilişsel gelişim üzerine yaptığı çalışmaya odaklansa da, üçüncü, dördüncü ve şimdiki basım eğitimciler ve psikologlar tarafından ihmal edilmiş değerli bir eser olan Piaget'nin duyuşsal gelişim konusunu incelemektedir. Aynı zamanda, Piaget'nin kuramının son birkaç yılında ortaya çıkan önemli gelişmeleri de değerlendirdim. Amacım, Piaget'nin çalışmasını anlamada birçok kazanç olduğunu okuyucuya göstermektir.

Piaget, çocukların bilgiyi nasıl yapılandırdığı ve edindiğine dair ciddi bir tasvir geliştirmiştir. Kuram, bu yüzyılın en yaratıcı ve bilgili beyni Piaget tarafından yapılan 60 yıllık yoğun, ciddi bir araştırma, düşünce ve gözlemin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bilim adamları genellikle, Piaget'nin psikolojik düşüncenin sınırlarını hiç kimsenin yapamadığı kadar zorladığı konusunda hemfikirdirler. Eğitimciler ve çocuk psikologları Piaget'nin, çocukların gelişimine dair yeni olduğu kadar önemli bir anlayış da getirdiğini söylemektedirler. Mesleki konumları ne olursa olsun, çocuklarla (ve yetişkinlerle) çalışanlar, çocukların neden ve nasıl böyle davrandıklarını anlarsa mesleklerinde daha yeterli olabilirler. Piaget ve onu destekleyenler bu anlayışa katkıda bulunmuşlardır.

Öğretmenlik eğitimi aldığım ilk yıllarda, içinde bulunduğum bazı eğitim uygulamaları konusunda şüphe duyuyordum. Önsözlerim, alışıldık olandan ve arkadaşlarımla sahip olduğu yönelimden farklıydı. Piaget'nin eserini keşfetmemle birlikte, çocukların, eğitim sürecinin ve önsözlerimin ne kadar uyum gösterdiğini daha iyi anladım. Umarım bu kitap aynı şekilde sizlere yardımcı olacaktır.

Eğitim ve psikoloji öğrencilerinin Piaget'nin düşüncelerini öğrenmesinin önemli olduğuna inanan bir yüksekokul öğretmenini olarak, 1969 yılında Piaget'nin çalışmaları ile ilgili yazılar yazmaya başladım. Bu kitabın ilk basımını yazarken, Piaget Amerikan psikolojisi ve eğitiminde bir modaydı. Bugün, Piaget'nin kuramı artık gündemde değil, yenilik arz etmiyor ve hatta “modası geçmiş” ve yetersiz olarak gösterilmektedir. Ben ve benim gibi bazı araştırmacılar Piaget'nin kuramının psikoloji ve eğitime önceki yıllar kadar bugünde katkıda bulunduğunu düşünmekteyiz. Benim için, Piaget'nin kuramı 1960'larda olduğu gibi bugünde heyecan verici ve bu kuram eğitimde birçok konuyu anlamamda yararlı bir rehber olarak yol göstermektedir. Ayrıca sadece rehber değil aynı zamanda önemli bir öncüdür.

Piaget'nin kuramı ile ilgili anlayışım 35 yıllık bir süre içinde değişerek gelişti. Diğer kuramların değişmesi gerektiği gibi, bu kuram da değişti. 1970'lerde yaptığım ve kitap haline getirdiğim bazı yorumlardan dolayı utanç duyduğum bir gerçektir. Fakat o dönemdeki algım göz önünde bulundurulduğunda mantıklı davrandığımı düşünerek cesaretimi topluyorum. Piaget'nin kuramıyla ilgili anlayışım gelişseydi, bu durumda mevcut yorumlarım daha geçerli olurdu. İşte bu Piaget'nin bizim inanmamızı beklediği bilginin yapılandırılmasının kendisidir.

1960'lar ve 70'lerde birçok Piaget taraftarı bilişsel gelişim ile bilişsel gelişimi denk olarak algılayıp bilişsel gelişime odaklanmıştı. Yanılmışız. Piaget bizlere bilişsel gelişimin bilişten daha basit olmadığını söylemiş ancak bizler anlamamışız. Piaget her zaman bilişin yanı sıra gelişimin duyuşsal, sosyal ve ahlaki bir bileşene sahip olduğunu iddia etmiştir.

Kitabın İçeriği

Piaget'nin çalışmalarını bilmeyen okuyucu tarafından karşılaşılan problemlerden biri, onun davranışı kavramsallaştırmak için farklı birçok kavrama yer vermiş olmasıdır. Çalışmalarını anlamadan önce kavramları anlamak bundan dolayı önem arz etmektedir. Giriş kısmı bu yüzden kısa tarihi genel fikrin yanı sıra Piaget'nin biyografisini ve araştırma metodunu ele almaktadır. Birinci Bölüm, Piaget'nin eseri için merkezi öneme sahip dört kavramı tanıtır: Şema, özümseme, düzenleme, dengeleme. İkinci Bölüm, zekânın öğelerini ve bilişsel gelişimi etkileyen diğer faktörleri, üç tür bilgiyi, Piaget'nin ortaya koyduğu gelişim düzeylerini ve duyuşsal gelişimi ele alır.

Üçüncü Bölüm'den Altıncı Bölüm'e kadar, dört bilişsel ve duyuşsal gelişim düzeylerinden her biri ayrı ayrı ele alınır. Yedinci Bölüm, ergen davranışı ile bilişsel ve duyuşsal gelişimin ilişkisini inceler. Sekizinci Bölüm, önceki bölümleri özetleyip, Piaget'nin çalışmalarının çocuğun eğitim ve öğretimine geniş kapsamlı katkısını ele almaktadır.

Dokuzuncu Bölüm, matematik eğitimi, okuma ve yazma eğitimi ile öğrenme zorlukları alanıyla ilgili Piaget'nin yapılandırmacı bakış açısını tartışmaktadır.

Kitabın önceki baskıları, Piaget'nin ötesine giden (neo-Piagetçiler) kuramcılarının çalışmalarını araştıran ve gözden geçiren bir kapsamda olmadığından eleştirilmiştir. Bu basıma neyin eklenmesi konusunda tartışırken, başka ders kitaplarında olduğu gibi her şeyi eklememeyi fakat daha ziyade bilişsel gelişimin güçlü ve yararlı yönü olarak gündemdeki yerini koruyan Jean Piaget'nin temel kuramına odaklanmayı tercih ettim. Ayrıca, bu temel kuramların anlaşılmasında yaygın yanlış anlaşılımlar olarak gördüklerimi açıklamaya çalıştım.

Eğitim uygulamalarını ele alırken, yapılandırmacı uygulamaya yol gösteren ilkelerin bir içerikten diğerine değişmediğini gördüğümde, son bölüme uygulamada yeniden düşünme ve gözden geçirmenin yararlı olabileceğini düşündüğüm matematik öğretimi, okuma ve yazma ile ilgili tartışmaları dâhil ettim. Piaget'nin kuramı ve yapılandırmacılığın ilkelerini anlamanın okuyucuların sorularını cevaplamaya yardımcı olacağını umarım. Bilginin yapılandırılması asla tamamlanmaz. Bu kitap (veya herhangi bir kitap) bir başlangıçtan başka bir şey değildir.

Barry J. Wadsworth

Çevirmenin Ön Sözü

Dünya ve Türkiye’de oldukça önem verilen bir bilim insanı olan Piaget ve Bilişsel Kuramı ile ilgili olarak çevirisini yaptığımız bu kaynağın Türk eğitim ve bilim dünyasında bir ihtiyacı karşılayacağı inancındayız. Öyle ki; Piaget ve Bilişsel Gelişim Kuramı üzerine onlarca çalışma ve çeviri yayın hazırlanmıştır. Ancak özellikle Piaget’in kuramının ülkemizde ağırlıklı olarak bilişsel boyutu (bilişsel gelişim, dil gelişimi, sınırlı düzeyde ahlak gelişimi) ile değerlendirildiği bunun yanında duyuşsal boyutunun (bilişsel, dil ve ahlak gelişimin duyuşsal alanlarla ilişkisi, duygusal ve sosyal gelişim) çoğu zaman ikinci planda kaldığı düşünülmektedir. Elinizdeki bu kaynağın bu ihtiyacı karşılaması açısından oldukça tatmin edici bir kaynak olması, Piaget’in kuramını farklı bir bakış açısı ile ele almış olması, Piaget’in bahsettiği gelişim basamaklarını oldukça anlaşılır düzeyde ifade edebilmiş olması, her bir dönem içerisinde gerçekleşen gelişim ürünlerini açıklayıcı olarak ifade edebilmiş olması, Vygotsky ve Piaget’in kuramları arasında açıkça bağlantı kurmuş olması ve kuramından hareketle yapılandırmacılığa yer vermesi, Piaget’in kuramında duyuşsallıkla bilişselliğin ilişkilendirilmesine dair tespitlere yer vermesi, araştırma bulgularıyla (deneysel çalışmalar, anekdotlar vb.) teoriyi desteklemesi gibi birçok açıdan Türk eğitim ve bilim dünyasına kazandırılmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Kaynağın özellikle Piaget ve Bilişsel Gelişim Kuramı ile ilk kez tanışan lisans öğrencilerinin bilgilerini derinleştirmeleri, alanda uzmanlaşan yüksek lisans öğrencilerinin alana daha detaylı bir şekilde yaklaşarak bilişsel gelişimin duyuşsal boyutlarla ilişkilerini fark edebilmeleri, bu alanda bilimsel çalışmalar yapan akademisyenlerin ise insanın bilişsel ve duyuşsal gelişim sürecine ve doğasına Piaget ile yeni ve farklı bir perspektiften bakabilmeleri ve Piaget’yi doğru anlayıp yorumlamaları açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Eser titiz bir çeviri sürecinin sonucunda okuyucuyla buluşturulmuştur. Kitapta kullanılan terimlerin çevirileri konusunda alandaki mevcut kaynaklardan hareket edilmiş ve kitapta geçen terimlerin Türkçe karşılıklarının belirlenmesi noktasında alanın uzmanları ile iletişim hâlinde olunmuştur. Kitabın çevirisi çevirmenler tarafından ayrı ayrı gerçekleştirildikten sonra çevirmenler yaptıkları çevirileri karşılaştırma yo-

luna giderek ortak ve en anlamlı çeviriye ulaşmayı hedeflemişlerdir. Böylece kitabın bütününde hem ortak bir dil oluşturulmaya çalışılmış hem de iki ayrı çeviri ile dil ve anlatımdan kaynaklanan sorunlar ile akıcılık, kavramsal bütünlük gibi konularda ortaya çıkabilecek hata payının asgari düzeye indirgenmesi sağlanmıştır. Çeviride orijinal metne sadık kalınmaya çalışılmıştır. Kitabın çeviri sürecinde her ne kadar titiz davranılmaya çalışılmışsa da her çeviri eserde olduğu gibi hata ve eksiklikler muhakkak olacaktır. Bu noktada siz değerli okuyucuların görüş ve önerileri kitabın daha sonraki Türkçe baskıları için önem arz etmektedir. Elinizdeki bu kitabı iyileştirmeye dönük her türlü görüş ve önerilerinizi ziyaselcuk1@yahoo.com, mkandemir61@gmail.com, alperkaskaya@gmail.com, ve mpalanci@gmail.com adreslerine iletmeniz bizi memnun edecektir. Görüş ve önerileriyle çeviri sürecimize yön veren tüm çalışma arkadaşlarımıza özellikle de çeviri ekibinde yer alan, bizlerin yetişmesinde emeği olan tüm hocalarımıza saygılarımızı sunuyoruz.

Kitabın çevirisine ve bu sürece önemli katkıları olan, Prof. Dr. Mehmet KANDEMİR'e, Doç. Dr. Alper KAŞKAYA'ya ve Prof. Dr. Mehmet PALANCI'ya; kitabın yayımlanmasında desteklerini ve emeklerini esirgemeyen Pegem Akademi Şirket Müdürü Servet SARIKAYA'ya; kitabın çevirisini okuyarak niteliğinin artmasını sağlayan, titizlikle bu süreci takip eden Sayın Prof. Dr. Kasım Kıroğlu'na; kitabın son hâlini dikkatle okuyarak görüşleriyle bizlere yardımcı olan Sayın Doç. Dr. Meryem ÖZTURAN SAĞIRLI'ya ve başta dizgi ekibi olmak üzere tüm Pegem Akademi Yayıncılık çalışanlarına teşekkürü bir borç biliriz.

Çeviri Editörü:

Prof. Dr. Mehmet Kandemir

Çevirmenler:

Prof. Dr. Mehmet Kandemir

Doç. Dr. Alper Kaşkaya

Prof. Dr. Mehmet Palancı

Giriş

Jean Piaget'nin lise ve üniversite eğitimi temel bilimler alanındaydı. Asıl ilgi duyduğu alan biyolojydi. Kariyerinin ilk yıllarında, çocukların bilişsel gelişimine ilgi duymuş ve hayatının son altmış yılını bilişsel gelişim ile ilgili yoğun araştırmalar yaparak geçirmiştir. Yaptığı çalışmalar zihnin nasıl geliştiğine dair detaylı ve kapsamlı bir kuramı ortaya koymuştur¹.

Amerika'da, Piaget denince akla ilk olarak çocuk psikoloğu ve eğitimci gelmektedir. Tam anlamıyla Piaget her ikisi de değildir. Piaget çalışmalarında, birçok psikoloğun yaptığı gibi doğrudan doğruya davranış tahmininde bulunulması veya çocuklara nasıl ders verilmesi gerektiği ile ilgilenmez. Kendisi genetik epistemolog² olarak görülmeyi tercih etmiştir. Aslında araştırmalarında, zekânın yapısını, bilginin büyümesi ve gelişimini sistemli bir şekilde tanımlayarak açıklamaktadır. Beklenildiği gibi, çalışmaları hem yurt içinde hem yurt dışında eğitim ve psikoloji alanına önemli etki yapmıştır.

Piaget'nin tamamı ana dili olan Fransızca yazılmış 50'den fazla kitabı ve yüzlerce makalesinin Atlantik'in öte tarafına ulaşması yıllar aldı. Piaget'nin eserleri ve kavramları Amerikan eğitim ve psikoloji düşüncesine ancak 1960'lardan itibaren girmeye başlamıştır. L'Abate'ın 1968 yılında yaptığı referans sıklığı çalışması³ Piaget'nin eserlerinin Amerikan düşüncesine yaptığı etkiyi ölçmek üzere gerçekleştirilmiştir. L'Abate'ın 1950 ve 60' larda çocuk gelişimi alanında dergi ve ders kitaplarını taraması sonucunda Piaget'nin en sık referans gösterilen yazar olduğu ortaya çıktı. 1979 yılında bu kitabın

---

1 Bu kitapta *zihin* ve *zekâ* terimleri birbirlerinin yerine kullanılacaktır.

2 *Genetik Epistemoloji* bilginin nasıl edinildiğini inceleyen bilim dalıdır.

3 İki dergi, *Child Development* (1950-65) ve *Journal of Genetic Psychology* (1957-58, 1960-65) taranmış, ayrıca çocuk gelişimi üzerine 12 popüler ve güncel ders kitabı ele alınmıştır.